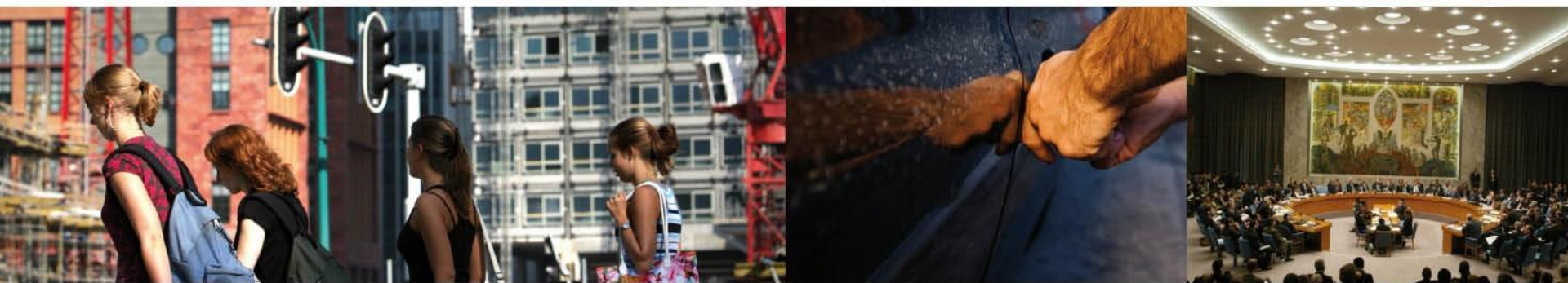

Faculteit der Rechtsgeleerdheid

“Naar een verzekerd slachtofferrecht”

21 september 2016

“Naar een verzekerd slachtofferrecht?”

Onderzoek naar de mogelijkheden van effectief schadeverhaal voor slachtoffers van misdrijven via het private verzekeringsrecht

Arlette Schijns

Arno Akkermans

Effectief schadeverhaal

- Probleemstelling
- Onderzoeksvraag
- Onderzoeksopzet
- Bevindingen
- Conclusies

Casus trap door onbekend groepslid (Roel)

“Slachtoffer zware mishandeling mist stuk schedel: "Ik kan helemaal niks“

Noord-Hollands Dagblad 14 juli 2016

In gesprek met [De Telegraaf](#) vertelt de Ilper hoe hij na een avond stappen in Purmerend naar de auto loopt. Onderweg lopen ze langs een oude kerk, waar een feestje aan de gang is. "We zouden daar gaan kijken, maar het was een besloten feest. Er werd gelijk gezegd: jullie zijn niet welkom."

- Roel vertelt dat het daarna vrij snel [misgaat](#). "Ik wilde gelijk naar huis, maar een vriend van mij kreeg een discussie. En toen kreeg ik uit het niets een schop. Ik had gelijk een gebroken kaak, dat is het laatste dat ik er nog van weet."
- **Hersenbloeding**
Onderweg naar het VU in Amsterdam krijgt de Ilper een hersenbloeding. "Toen is er tijdens een operatie een stuk schedel weggehaald, zodat het bloed eruit kon. 's Nachts heb ik nog een keer een hersenbloeding gekregen."

Casus bomaanslag op woonboot (Monique)

“Bij de dodelijke bomaanslag die half april werd gepleegd in Wormer heeft de mogelijke dader zich vergist in de woonboot.

Volgens de aanklaagster had de verdachte, de 26-jarige Milco G. uit Purmerend, het voorzien op een man die in het verleden zijn jongere en toen minderjarige zusje zou hebben misbruikt. Het beoogde slachtoffer woont op een boot in de nabijheid. Bij de bomaanslag kwam de 53-jarige Frenk Roemahroeson om het leven. Zijn vriendin Monique van den Burg (51) raakte zwaargewond. Ze waren geen bekenden van de politie.”

Nu.nl 14 april 2015

Casus overlijden door straatrace (Fleur)

**“19-jarige Fleur overleden na aanrijding met
dronken straatracers”**

RTL-nieuws 1 april 2016

Huidige mogelijkheden schadeverhaal

- Voeging in de strafprocedure
- Procedure tegen de dader bij de civiele rechter
- Uitkering Schadefonds Geweldsmisdrijven

Onderzoeken naar huidige mogelijkheden van schadeverhaal

- WODC onderzoeken 2012, 2013, 2014: verhaal van schade via de civiele rechter vindt niet of nauwelijks plaats
- WODC onderzoek 2016 (onder embargo): verhaal van schade via de voeging in de strafprocedure kent belemmeringen.
- Complexe vorderingen worden vaak als een onevenredige belasting gezien: niet-ontvankelijk

Wat is het probleem?

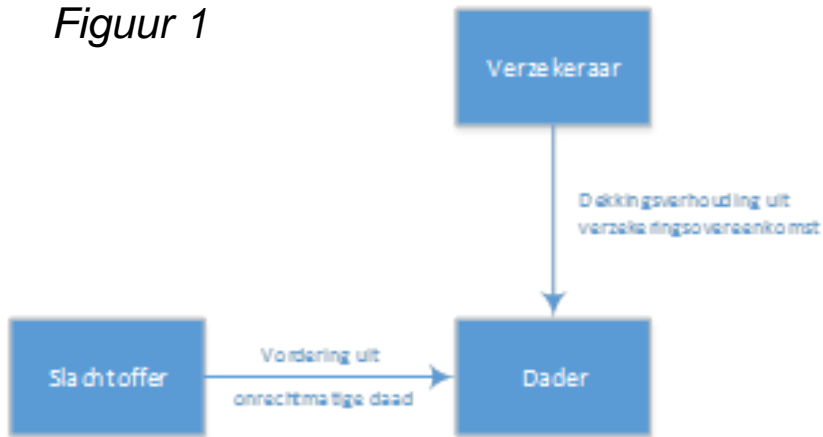
- Slachtoffers van misdrijven met schade wegens letsel en overlijden blijven vaak met een substantieel deel van hun schade zitten
- Slachtoffers van misdrijven met complexe schade zitten met proces- en incassolast

Oplossing: het private verzekeringsrecht?

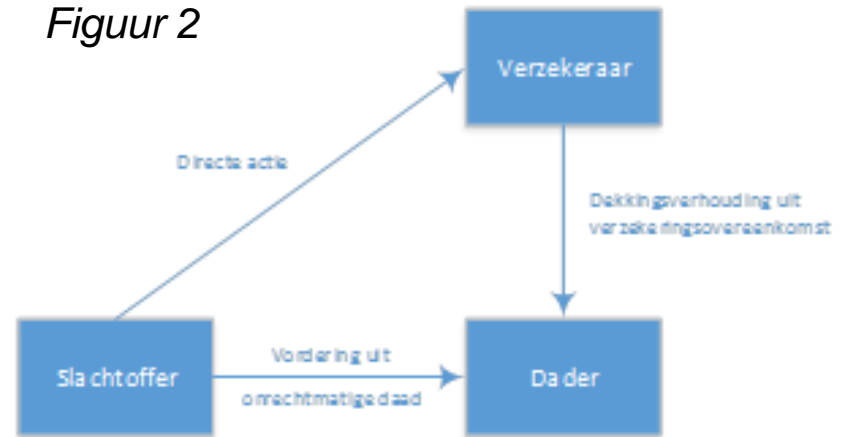
- Verzekeringsrechtelijke instrumenten ter verbetering verhaalspositie slachtoffers
 1. Schadeverhaal via aansprakelijkheidsverzekering dader (directe actie en verweermiddelenverbod)
 2. Schadeverhaal via schadeverzekering aan de kant van het slachtoffer (first party-verzekering)

Directe actie

Figuur 1

Figuur 2

Verweermiddelenverbod

- Verzekeraar mag zich niet op bepaalde verweren en nietigheden beroepen die uit de wet en de verzekeringsovereenkomst voortvloeien
- Specifiek: verzekeraar mag zich jegens misdrijfslachtoffer niet op opzet beroepen
- Verweermiddelenverbod bestaat reeds in de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen (WAM)

Verweermiddelenverbod uitbreiden naar algemene WA-verzekering?

- Wetswijziging vereist
- Geen juridische beletselen
- Past bij veranderde maatschappelijke opvatting WA-verzekering
- Geen moreel-ethische beletselen
- Er is geen sprake van verzekering van opzet
- Private verzekeraars spelen al een rol bij dekking misdrijfschade (inboedel, brand-diefstalverzekering)
- Uitgangspunt blijft: dader betaalt

Buitenland (I)

- België, Frankrijk, Denemarken, Finland, Zweden, Spanje en Zwitserland (toekomstig recht): kennen al verweermiddelenverbod buiten de WAM
- In Denemarken, Finland, Zweden, Spanje kan de verzekeraar niet aan de benadeelde tegenwerpen dat het schadevooral opzettelijk is veroorzaakt.

Buitenland (II)

- In België geldt de niet-tegenwerpelijke van opzet ook, maar dan alleen bij de verplichte verzekeringen, met een mogelijk dit uit te breiden naar de niet-verplichte verzekeringen
- In België is een actueel debat in de rechtsliteratuur om niet-tegenwerpelijke van opzet ook te laten gelden voor de niet-verplichte aansprakelijkheidsverzekeringen

Positie verzekeraar

- Schadelast zal toenemen
- Hoeveel is onduidelijk (40 miljoen?)
- Verhaals- en incassorisico verschuift van slachtoffer naar verzekeraar
- Premie WA-verzekering zal stijgen (nu 42,- per jaar)

Effectief regresrecht verzekeraars

- “De dader betaalt”
- Gebruik maken van mogelijkheden die strafrecht voor primaire slachtoffers biedt: voeging in de strafprocedure, incasso door CJIB

Voordelen

- Effectief: bijna iedereen in Nederland heeft een WA-verzekering: dekkinggraad bijna 100%
- Slachtoffers van gewelds-en zedenmisdrijven worden bevrijd van de lasten die nu op hen rusten (insolventierisico, procedure- en incassolast)
- Ze kunnen via dezelfde weg als andere letselschadeslachtoffers hun schade vergoed krijgen
- Expertise verzekeraars komt ten goede aan het schadeverhaal in het strafproces
- Verzekeraars krijgen substantiële steun van het strafrechtstelsel bij hun verhaal op de dader
- Door de incasso van het CJIB blijft het zoveel mogelijk de dader die betaalt

Schadeverhaal via first party-verzekering

- Voordelen:
- Afwikkeling via de eigen verzekeraar
- Buiten het aansprakelijkheidsrecht om
- Snel en eenvoudig

Mate van effectiviteit

- Afhankelijk van de vormgeving: hoogte verzekerde som, excedentdekking, volledige schadevergoeding?
- Afhankelijk van verzekeringsdichtheid
- Die is gegarandeerd als een automatische first party-dekking via WA-verzekering wordt geboden
- Is verzekeringsbranche daartoe bereid en in staat?

Conclusies

- Private verzekeringsrecht biedt goede mogelijkheden voor effectief schadeverhaal
- Wetswijziging nodig naar analogie van de WAM
- Versterking regres- en incassopositie van de verzekeraar
- Verder praktijkonderzoek naar de bereidheid en mogelijkheden verzekeringsbranche tot een brede introductie van de first party-dekking op de WA-polis